

Tavasztól gyereksarok az araszobában

A körzet kulturális programtervei 2011-re

A Dohány utcai körzetnek tervei vannak, tehát jövője is van – elemezte lapunk júniusi számában Zoltai Gusztáv. Azóta eltelt majd fél év, s arról beszélünk a körzet elnökével, hogy ezek közül mik valósultak meg, illetve milyen célokat tűzött ki a következő hónapokra.

fotó: Gáti Péter

– A Zsidó Fesztivál mondhatni szokás szerint rengeteg látogatót vonzott és jórészt csak az elismerés hangján szóltak róla – kezdte elnökünk. – Jól éreztük magunkat a Füreden töltött néhány nap alatt, ezért jövőre megismételjük, az üdülési szezon kezdetekor ismét elmegyünk egy hosszú hét-

végére, a reggel és este rendszeresen templombajárákkal. Sikeresen elindítottuk a héber tanfolyamot, melyen egy 80 éves hölgy is ott ül az „iskolapadban”. Jelentős változáson ment át a körzet újságja, a Pesti Sólet is, amely megújult, de szeretnénk továbbjavítani, ezért pályázunk majd a BZSH-nál anyagi támogatásért, s a honlapunkat is fejlesztjük a jövőben.

– Ezzel elérkeztünk a teendőkhoz. Miket terveznek a következő időszakra?

– Leginkább a körzet kulturális életében szeretnék minél több programot ajánlani. Folytatnánk a korábban népszerű Füst Milán páholyt. Felvettük a kapcsolatot Benedek István Gáborral, aki segítségéről biztosított bennünket. A hívek által kért vendégeket

meghívna és újraindulna a „Magánbeszélgetések” is. Eleinte a Síp utcai Díszteremben lesznek a rendezvények, mert még tart a Goldmark terem átépítése, így kevesebb nézőt tudunk fogadni. Viszont várhatóan Széder este már a megszépült Goldmarkban találkozhatunk.

– Számíthatunk újabb felújításra máshol is?

– Tavasszal a Nagytemplom araszobájában gyereksarkot rendezünk be, hogy míg a szülők imádkoznak, addig a csemeték játszhasanak. Megszépítettük a Dohány zsinagóga korábban kicsit elhanyagolt sírkertjét és a sírhelyeket, mostantól figyelünk kell a terület rendszeres karban-

tartására. Átalakul a hátsó udvar, asztalokat, székeket és napernyőket helyezünk ki pihenőhelynek. Így remek helyet biztosítunk baráti összejövetelekre, netán egy üdítő, vagy kávé melletti kellemes beszélgetésre. Tervezzük, hogy szintén az udvar egy részén idősebb és fiatalabb hitestvéreink részére szakember bevonásával mozgási, lehetőséget biztosítunk. A Dohány utcai zsinagóga alapítványával együtt tervezzük a POSZL – rituális használatra alkalmatlan – Tórák rendbe hozatalát is. De más ügyben is összefogunk az Alapítvánnyal, jótékonysági koncertet szerveznénk, s a bevételből idős, rászoruló hitestvéreink ellátását javítanánk.

Kiemelkedő napok a hónapban

December 1-én szerdán este gyűjtjük az első Chanukka-lángot. Pénteken estefelé a szombati gyertyák meggyújtása előtt gyűjtjük meg a harmadik lángot úgy, hogy az est beállta után is legalább fél órát égjen. Sábász Chanukkakor két Tórából olvasunk.

December 7-8-án, kedd-szerdán, Chanukka 6. és 7. napján Rajs Chajdes. **December 17-én** pénteken Ászóró böTévész böjtje.

fotó: Schiller Tamás

PESTI SÓLET

A DOHÁNY UTCAI KÖRZET HAVILAPJA

WWW.DOHANY-ZSINAGOGA.HU

Sharon Asher, a Blogger Séf ajánlata

Hagyományos ízek modern köntösben... (6. oldal)

Közismert zsidó sportolók

Hajós Alfréd, Kronberger Lili... (7. oldal)

KITÜNTETTÉK
Deutsch Róbertet
október 23-a
alkalmából... (3. oldal)

Frölich Róbert, főrabunk

az aktuális hetiszakaszokról... (2. oldal),
illetve Chanukkáról... (5. oldal)

Beszélgetés Zoltai Gusztávval,

a körzet elnökével, a kulturális tervekről

Rövidesen ismét várja vendégeit a Füst Milán páholy, de újraindulhat a „Magánbeszélgetések” is, a hívek által kedvelt művészekkel, sportolókkal.

De ezen kívül is még rengeteg egyéb programra számíthatunk... (8. oldal)

Emléktábla avatás... (4. oldal)

Világhírű zsidó sportolók

Váiiislách

gyent. Jakob megdöbben, s döböne a halálos ágyáig elkíséri. Jákob fiai és családjai elindulnak Bét Él felé. Az Efrát felé vezető úton Ráchel megszül, vajúdása közben a bába fiat ígér neki. Ráchel, Ben Oninak, fájdalom gyermekének nevezi el a megszületett fiút, majd meghal. Jákob azonban Benjáminra változtatja a nevet, mely jelentése: öregkorom fia. Rebeka is meghal, majd 180 éves korában megtér őseihez Izsák is. Jákob és Ézsau közösen temetik el apjukat.

1. Imádkozott
2. Ajándékot küldött
3. Felkészült a harcra

Hajnalban az angyal megelégedi a harcot, Jákob áldását kéri. Áldás gyanánt új nevet kap: „Izrael”, jelentése I.ten harcosa. Jákob szökőinát kificamítja az angyal, azóta Izrael fiai nem eszik meg ezt az int. Jön Ézsau és serege, de látva a sok gyereket, asszonyt, nem bántja Jákobot, sőt megöleli, megcsókolja. Jákob tartva bátyjától, nem tart vele, inkább Schem felé veszi útját. Dina, Lea lánya meglátogatta Schem lányait. Meglátja őt Chámmor fejedelem fia, Schem, és meggyalázza. Két testvére, Simon és Lévi megbosszulja a húgukat ért szé-

nyát adja hozzá. Az éhség Kánaánt is eléri. Jákob hallja, hogy Egyiptomban kapható gabona. Fiait Egyiptomba küldi élelemért, de Benjámint maga mellett tartja. József kémkedéssel gyanúsítja fivéreit. Simont börtönbe vetik túsznak, amíg Benjámint nem hozzák Egyiptomba. József a vásárolt gabona árát visszacsempézteti a fivéreke zsákjába. A testvérek vizszennek Egyiptomba, s már viszik Benjámint is. József meghatódik, amikor Benjámint meglátja, szívesen fogadja, megvendégeli testvéreit. Benjámin zsákjába ezüst serleget rejt el. A kutatásnál megtalálták a „bűnjel”, Jákob fiai magukat ajánlják vádlottként, a büntetést is vállalva, de József ragaszkodik az igazi „bűnös”, Benjámin fogva tartásához.

„És előlépett” Júda. Szenvedélyes védőbeszédet mond, felsorolva minden érvet:

1. József megígérte annak idején, hogy Benjámin szabadon visszatérhet apjához, mert „lelkük össze van kötve”.
2. Még egy megpróbáltatást nem bírna ki az öregember. Szeretett felesége meghalt, az egyik fia eltűnt, talán szétépték a vadállatok, ha a másik fiát is elvesziti, bűbánatában sirba száll.

Júda magát ajánlja fel Benjámin helyett. József nem bír uralkodni magán, leleplezi kilétét testvérei előtt. Megnyugtatja őket, hogy minden I. ten terve szerint történjék. Így módon tudott Egyiptomba jutni, így volt képes megmenteni mindenkit az éhségtől, többek között apját és testvéreit is. Az Ő. való parancsa, hogy József családja is Egyiptomba jusson. Meg is hívja apját és testvéreit, valamint azok háza népét. Csomagoljanak és telepedjenek le a számukra kijelölt Gósen földjén. Ott el lesznek látva mindennel. Jákob nehezen hiszi el fia életben maradását, végül csak vállalja, hogy csatlakozik fiaihoz és lemegy Egyiptomba. 70 férfi asszonyaikkal, gyerekeikkel útra keltek és elindultak Egyiptom felé. Nagy tisztelet veszi ott körül Jákobot és népes családját.

Mikéc

A cím jelentése: „*idő múltán*”. Két év telt el az álmofejtés óta, s József még mindig a börtönben sínylődik. Ekkor a fáraó lát álmot, hét kövér és hét sovány tehénről, ugyananyyi kövér, illetve vékony és keleti szélről perszelt kalászról. Hivatásos álmofejtői nem jutnak semmire. A főpohárnok eszébe jut raboskodása idején látott álma, és annak megoldója, aki helyesen jósolta meg jövőjét. Így mégis beajánlja Józsefet, mint álmofejtőt. József fáraó előtt megfejtja a rejtélyt. A hét kövér téhen, hét bő termő évet jelent, a hét sovány, hét szűk esztendőt, amely követi az előző éveket. Ezekre az esztendőkre fel kell készülni. Megoldást is javasol, a termésnek esztendőken, nagy raktárházakban gyűjtésük a felesleget, hogy legyen eleség az aszályos években. A fáraónak tetszik az álmofejtés. Elrendeli magtárak építését, Józsefet pedig alkirálynak nevezi ki és megbízza a terv megvalósításával. Feleségül pedig Osznátot, Ön papjának lá-

alatt van a világcúcs.) Némi szervezési malőr miatt lemaradt az 500 méteres viadalról, így 1200 méteren indult és nyert 60 méteres előnnyel.

A győzteseket a királyi palotában ebédén látták vendégül, ahol a király mindenkivel váltott néhány szót, amikor a magyar fiatalemberhez ért, a következőt kérdezte: „Hol tanult meg ilyen remekül úszni?”

– A vízben – felelte Hajós. Válasza hatalmas sikert aratott.

Hajós Alfréd (Guttman Arnold) 1878. február 1-én született egy budapesti szegény zsidó családba. Édesanyja egyedül nevelte őt testvérével, miután édesapja, akitől megtanult úszni, egy dunai vízi balesetben életét veszítette. Bajnokunk rendkívül sokoldalú ember volt, nem csak úszásban, de több más területen is kiváló eredményeket ért el.

Hiába nyerte meg 1895-ben és a1896-ban is Bécsben a nem hivatalos Európa-bajnokság 100 méteres gyorsúszó számát, a vezetők hosszú ideig nem akartak úszót jelölni a csapatba. S csak az utolsó pillanatokban került be az állami pénzen utazók közé Tapavicza Momcsilló helyett. (Az erős ember, azért ott lehetett Athénban, de fő számaiban, birkózásban és súlyemelésben nem szerepelt jól, így maradt ideje a teniszben is rajthoz állni és egyetlen győzelemmel harmadik lett.) Hajós, április 11-én, a Zea-öböl, 11 fokos és igen hullámos vízében megrendezett 100 méteres úszásban végig vezetve győzött 1:22:2-es idővel. (Érdekességgént, ma 47 másodperc

nokságot labdarúgásban, szerepelt a magyar válogatott első mérkőzésén (1902), négy év múlva két meccsen szövetségi kapitányként irányította az együttest, de játékvezetőként is ténykedett.

Az 1924. évi nyári olimpiai játékok szellemi versenyében egy stadiontervével ezüstérmet szerzett (Lauber Dezsővel közösen) úgy, hogy az első díjat nem adták ki. Hajós Alfréd tervei alapján építettek többek között a róla elnevezett Nemzeti Sportuszodát, a debreceni Aranybika szállót és Lőcsey Gimnáziumot, az Újpest stadionját és megannyi sportpályát az országban.

Kronberger Lili (vagy Lily), az első nők egyike volt, aki műkorcsolyázni kezdett. Eleinte a férfiakkal kellett versenyeznie, olykor le is győzte őket. Az első két világbajnoki versenyt 1906 és 1907-ben bronzérmert nyert, a sziléziai Troppauban lett először világbajnok (1908), a magyar sportolók közül elsőként, címét három egymást követő évben védte meg, Budapesten, Berlinben és Bécsben (1911). Csak férjhezmenetele miatt nem folytatódott a sorozat, befejezte pályafutását. Egy újítás is fűződik nevéhez, bécsi világbajnoki versenye az első olyan műkorcsolya futam, amelyet zene kísért, ez Kodály Zoltán ötlete volt. Az 1974-ben elhunyt bajnoknő a Jewish Sport Hall of Fame 1983-ban, míg a The World Figure Skating Hall of Fame 1997-ben vette fel tagjai közé.

NÉZŐPONTOK

A RENDEZVÉNY HELYE ÉS IDEJE
IZRAELI KULTURÁLIS INTÉZET
 (BUDAPEST, 1061. PAULAY EDE U. 1.)
2010. NOVEMBER 28. 14:00

Nézőpontok
 beszélgetés a zsidó
 identitásról
 hagyományörzésről
 vallásról

**A belépőjegyek teljes
 bevételét az Amerikai
 Alapítványi Iskola
 számára ajánljuk fel.**
Felnőtt jegy: 1200.- Ft
Diákjegy: 600.- Ft
Jegyek kaphatók:
Amerikai Alapítványi Iskola
 (Budapest VII. Wesselyny utca 44.)
Dohány utcai Templomkörzet
 (Budapest VII. Síp u. 12.)

dr. Frölich Róbert
 a BZSH Dohány utcai
 Templomkörzetének
 főrabbija

Zeév Paskesz
 a Magyarországi Autonóm
 Orthodox Izraelita Hit-
 község főtitkára

Székshelyi József
 színművész

IZRAELI KULTURÁLIS INTÉZET
 BUDAPEST

HorizonT

AMERICAN FOUNDATION FOR
 ISRAELI STUDIES

ISRAELI KULTURÁLIS INTÉZET

Emléktáblát avattunk

Az elmúlt néhány hónapban megszépült a templomudvar. Az Alapítvány a Dohány utcai Zsinagógáért rendbe hozatta az ott fekvő sírokat és sírköveket. Fehér murvával szórták fel az eddig gondozatlan kertet, amely a tervezett medencés térrel, pihe-

nésre, vagy gyerekzsivajtól hangos játékra adhatott volna lehetőséget. A vidám percek, a mosolyok, a kellemes emlékek helyett azonban közbeszólt a világháború majd a szomorúság, a gyász jutott a helynek. A vész-korszakban a gettó része lett, több

ezren veszítették itt életüket, közülük 2310-en nyugszanak ezen a területen. Az Alapítvány, a sírokban nyugvó 1140 név szerint ismert és 1170 ismeretlen mártírnak állított emléktáblát a Hősök temploma nyugati falán. A november 5-i ünnepélyes avatáson

sokan emlékeztek az 1944. decembere és 1945. januárja között elhunytakra. Ezután a megjelenetek az áldozatok előtt is tisztelve vettek részt az esti imán. Az Alapítvány ígérete szerint a jövőben már figyelnek a sírkertre, és rendszeresen ápolják.

fotó: Gáti Péter

Deutsch bácsi, a kedves zöldséges

Aprócska kis zöldséges üzlet kínálta portékáját közvetlenül a kapunk mellett, a Pozsonyi úton. Hatalmas tábla hirdette, a zöldség, és gyümölcsválasztékunk közül: „Mák, dió darálva is kapható”. Deutsch bácsi, a tulajdonos tavasszal rendre kivitte őcska sámliját a bolt elé, élvezte a korai napsütést, és várta a vevőket.

Nekem, alig 3-4 éves gyerekeknek már akkor öregnek, sok cőreszt megélt bácsinak tűnt. Ugyan nem árult túl olcsón,- sőt, - s szüleim pénztárcája sem volt vastag, mégis úgy gondoltuk, Deutsch bácsi csak egy van. Szeretett minket és ezért mikor meglátott bennünket, széles mosolyra húzódott a szája, melyet vastag bajusz keretezett. Amikor megjelent a piacokon az első cseresznye, és nagyon nyamvadt volt, Deutsch bácsi csokorba kötött 2-3 párat és úgy árulta. Ízét sem lehetett érezni, meg sem közelítette a valódi ropogós, zamatos, igazán piros cseresznyét, mégis a tavaszt hirdette, a lelkünket küssé

virágba borította, hogy végre újra jön a jó idő és ismét beköltözhöz a nagykabát a fehér szekrénybe egy kis időre. (A fehér szekrény volt a kabátok lakhelye. Anyu mást nem tett oda, mert ronda, és rozoga egy darab volt, a lim-lom szobában, a bejárati ajtó mellett ablaktalan kutricában lakott, ahol senki sem láthatta. A szekrény, gyarlósága ellenére ma is ott áll.) A halvány, sápkóros cseresznyének viszont fontos szerep jutott az életemben. Minden nap a bolt előtt mentünk el, s óvodából jövet, szívesen időztem azzal, hogy számomra „fontos kérdéseket” vitattam meg

Deutsch bácsival, aki mindig türelmesen és megértően hallgatta végig, hogy Katona Peti nem akart velem labdázni a kertben, hogy az óvó néni megdicsért, mert szépen énekeltem el az „Eresz alól fecske fia” kezdetű dalt. Este Anyu lejött, hogy ideje lenne hazamenni, akkor a zöldséges bácsi azzal jutalmazott, mert elszórakoztattam, hogy egy-egy pár cseresznyét aggatott mindkét fülemre, az új fülbevalóval boldogan indultam haza. Annak még jobban örültem, hogy amíg akadt kornyadt, füle való cseresznye, addig mindennaposak voltak a „szépségversenyre való felkészülésem” alapvető kellékei, amit persze hamar, és jóízűen minden este megettem, hiszen tudtam, másnap ismét kapok. Nagy, cuppanós puszkával

Szilágyi Judit

Amit a gyertyaláng nem világít meg

Chanukka története és csodája közismert. Most inkább néhány olyan apróságról esszen szó, amely kapcsolódik az ünnephez, de széles körben nem ismeretes.

Dr. Frölich Róbert rovata

Az Encyclopaedia Judaica szócikkében szerepel az az elmélet, mely szerint Júda Makkabi és csapata nem tudta megtartani a Szukkajsz ünnepét (mert épp az ország felszabadításával voltak elfoglalva), s Kiszlév 25-n ezt pótolták be. Az elmélet alapjául az ünnepnapok egyező száma (nyolc nap), valamint a Szentély idejében megrendezett ünnepség, a Szimchász Bész Hásajévvó, a vízöntés ünnepe, melynek során nagy vigasság közepette, - többek közt, - lámpásokat és fátylákat gyűjtöttek Jeruzsálem-szerte.

Noha a legalább fél órán át égő Chanukka-gyertyák gyújtása időhöz kötött, tevéleges parancsokat, mely alól a nők mentesek, s ez azt jelenti, nem is szabad teljesíteniük, e gyertyákat mégis meggyújthatják, mert ők is részesei voltak a csodának. Kik ezek a nők? A Makkabeusok apokrif (a Bibliába be nem került, de a Biblia könyveivel egykorú) könyve beszámol egy asszonyról, Hannáról, akinek hét fiát végeztette ki Antióchusz, mert nem voltak hajlandóak megenni a sertés húsát. Mikor a legkisebbet is kivégezték, a fülébe súgta: mondd meg Ábrahámnak, hogy én többet tettem a népünkért, mint ő, mert neki csak egy fiát kellett feláldoznia, míg én hetet áldoztam fel! Judit szintén apokrif könyve szintén egy asszonyról szól, aki a babilóniai Holofernészt elpusztította. Az ő hősiességének adózva sok helyen szokás, hogy a nők nem végeznek semmiféle házimunkát az idő alatt, míg a gyertyák égnek. Az ünnep jellegzetes éneke a Móajz cur (Segítségem sziklaszirtje) kezdetű pijjut, imaköltemény. Szerzőjéről nevén kívül semmit nem tudunk, talán a XIII. században élt. A pijjut szakaszainak akrosztichonja (a kezdetűk összeolvasva) a Mordecháj nevet, a szerző nevét adják ki. Az első versszak Izrael messiási időkre vetett reményét fejezi ki, a következő három hálát ad I.tennek az Egyiptomból, Babilóniából és Hámán kezéből való szabadulásért. Az utolsó versszak több értelmet is nyerhet. Szerepel benne egy szó, ádmajn, amely szinonimája az Edom (vörös) szónak. Edom a rabbinikus irodalomban Rómát jelenti, hiszen uralkodó színe a vörös volt. Feltételezve azonban a szerzemény korát, utalhat Barbarossa

(Vörösszakállú) Frigyesre is. A több napos ünnepeken a gyertyagyújtásnál két bróchót mondunk. Egyet a gyertyagyújtásra magára, egyet pedig azért, mert megértük azt a napot. Chanukkakor csak az első napon mondunk hálaadó áldást. Miért? Chanukka nyolc napig tart. A hálaadó áldást pedig csak olyan nap(ok)ra mondjuk, amelyek egy évben legfeljebb kétszer fordulnak elő (pl: Pészách első napjai). Ezért nem mondjuk ezen áldást szombaton sem. Mindenki ismeri a trendelit. Ez az a kis porgettyű, melyre négy betű van felírva: נ ש ח ג. E betűk egy mondat szavainak kezdetbetűi:

נשחג גדולה היה שם, nész gódajl hójó som, azaz: nagy csoda történt ott. A נ (ganz) azt jelenti, hogy a porgető az egész bank, a ח (halb) azt, hogy csak a fele, a ג (nichts) hogy semmit sem kap, a ש (stell ein) pedig, hogy tegyen még be. A kabbala szerint azonban a trendeli, a zsidó időspirál forgását jelképezi, a betűk pedig a négy birodalmat, amely Izrael ellen támadt és elbukott: Babilónia, Perzsia, Görögország és Róma. A nun jelképezi Babilóniát, hiszen Babilónia elpusztította a zsidóság szellemi központját, a Szentélyt. A szellem szó héberül נפש, nefes, nunnal kezdődik. A gimel Perzsia, mivel Hámán fizikailag akarta megsemmisíteni a zsidókat. A test héberül גוף, guf, gimellel kezdődik. Miért jelképezi a sin Görögországot? Görögország a Tórát, a zsidó bölcsesség forrását akarta megszüntetni. Az értelem szó héberül שכל, széchel, sinnel kezdődik. Az utolsó betű, a hé Róma. Róma elpusztította a Második Szentélyt és a zsidó országot egyaránt. Megsemmisített mindent. Minden héberül הכל hákajl, hével kezdődik. Végül, a trendeli (túlmutatva a gyerekjátékon) messianisztikus jelentéstartalmat hordoz. A klasszikus héber számmisztika, a gematria segítségével fellebbentjük a fátylat a trendeli titkáról. Négy betű található rajta. Minden héber betűnek számértéke is van. A nun 50, a gimel 3, a sin 300, a hé 5. Ezek összege 358. Éppen ennyi a számértéke a משיח mosiách, messiás szó betűi összegének.

Meghívó

Tisztelettel meghívjuk Önt és családját a Dohány utcai körzet Chanukkai ünnepségére,

2010. december 5-én vasárnap 15 órai kezdettel.

Helyszín: **1075. Bp. Síp u. 12. Díszterem**

Műsor:

Köszöntőt mond: Zoltai Gusztáv elnök

Ünnepi beszédet mond: Dr. Frölich Róbert főrabbi

Az 5. lángot Fekete László főkantort gyújtja.

Közreműködők:

Igó Éva, Hegedűs D.Géza színművészek.

Zongorán kísér Gyarmati István.

A „Barátság ragyogása” című zenés darabot előadják az írók és rendezők, a Wesselényi utcai Amerikai Alapítványi Iskola diákjai.

Az ünnepség után hagyományos chanukkai fánkkal és üdítővel várjuk Önöket!

Zoltai Gusztáv
Elnök
s.k.

Dr. Frölich Róbert
Főrabbi
s.k.

Korcsolán Orsolya és Bársony Péter „Hiányzó láncszemek” című koncertsorozatának második állomását „Terezin-Auschwitz” alcímmel november 28-án 19 órakor rendezik a Holokauszt Emlékközpontban.

Korcsolán Orsolya és Bársony Péter kamarazenei koncertsorozata azt a nemcsak hazai, de a nemzetközi koncertéletben is fellelhető ürt hivatott kitölteni, amelyet a holokauszt során áldozattá vált zeneművészek és alkotók hagytak maguk után. A zenedarabok nem csupán megszólalnak a Páva utcai zsinagóga csodálatos környezetében, de az előadók megszólítják a hallgatóságot is egy-egy rövid magyarázattal, személyes vallomással. Így pótolva a hiányzó láncszemeket közönség, előadó és műalkotás,

Koncert a Páva utcai zsinagógában

múlt és a jelen elidegenítő távolsága között. Terezin és Auschwitz, a pokol kapuja és maga a pokol, amelyben művész és művészet egyaránt pusztulásra ítéltetett, amelyben a gázkamrák mellett születtek és némultak el az utolsó előadások.

Sokaknak élő remény, hogy hagyták, hogy lehetett kultúra a szögesdróton belül, másoknak menekvés, kiút volt a nyomasztó reményvesztettségéből. Álmodtak-e még, volt-e rejtekhely a lélek mélyén, vagy maradt a kiábrándult betörődés? E kérdésekre keresi a választ a koncert Gideon Klein, Victor Ullmann, Sigmund Schul, Erwin Schulhoff, Hans Krasa és az akkor alig 19 éves Robert Dauber kompozícióin keresztül. A hangversenyt W.A. Mozart g-moll zongoránegyese zárja, amely 1944. április 17-én hangzott el a theresienstadti láger pódiumán.

„Terezin-Auschwitz”

2010. november 28. 19.00

Holokauszt Emlékközpont Zsinagógatér
Budapest. IX. ker Páva u. 39.

Műsor:

Kaddish

Gideon Klein: Duó

Viktor Ullmann: Zongoraszonáta No.1

Hans Krasa: Tanec

Erwin Schulhoff: Zingaresca

Robert Dauber: Serenade

Sigmund Schul: Két haszid tánc

Wolfgang Amadeus Mozart: G-moll Zongoránegyese

Előadók:

Korcsolán Orsolya-hegedű, Bársony Péter-brácsa,

Sugár Gergely-kürt, Jason Calloway-cselló,

Shoshana Telner-zongora

fotó: TomiVajda

Sharon Asher

www.izrael-kulturaja.blogspot.com

A Blogger Séf ajánlata

A receptek 6 személyre szólnak »

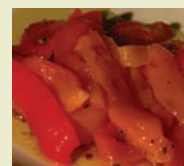
Hátszín roston sütte

Hozzávalók: 1 kg hátszín,
2 teáskanál grill fűszerkeverék,
2 teáskanál vöröshagymakrém,

1 teáskanál fokhagymakrém, 1 ek mustár,
1 mokkáskanál olaj

Elkészítés:

A páchoz összekeverjük a grill fűszerkeveréket, a vöröshagymakrémet, a fokhagymakrémet, a mustárt, az olajba 1 mokkáskanál borsot és 2 evőkanál sót teszünk, majd megkavarjuk. Megmossuk a húst, aztán a hátszínt 8 dkg-os szeletekre vágjuk, vagy 16 dkg-os nyitott szeleteket készítenk és megkenjük a páccal. A szeleteket egymásra rakjuk, alufóliába, vagy jénaiba tesszük, és egy napig hűtőszekrényben érleljük. Sütés előtt megszózzuk a húst és előmelegített teflonserpenyőben 20 percig sütjük. Vigyázzunk arra, hogy csak egyszer fordítsuk meg, tehát egy-egy oldalát 10-10 percig fordítsunk a parázs felé. Azonnal tálaljuk, hogy a hús puha maradjon. Párolt zöldséggel és rizzsel kínáljuk.

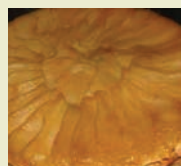
Sült paprika paradicsommal

Hozzávalók: 2 piros kaliforniai paprika, 2 zöld kaliforniai paprika, 2 sárga kaliforniai paprika,

5 szelet szárított paradicsom, 2 paradicsom, 1 ek kapribogyó, 2 gerezd fokhagyma, 5 ek olívaolaj, 1 ek balsamecet, 1 ek citromlé, bazsalikom, só, frissen őrölt bors

Elkészítés

A megmosott paprikákat félbevágjuk, a paprikát kicsumázzuk, majd egy tepsibe tesszük úgy, hogy a héjas fele nézzen felfelé. A paprikákat 190 fokon kb. 15-20 percig grillezzük, amíg a paprika megsül. A meleg paprikát egy zacskóba tesszük, és 10 percig benne hagyjuk, így amikor kihűlt sokkal könnyebb lehúzni a héját. Egy nagy tábla beletesszük az összes vékony csíkra vágott alapanyagot. Beleszórjuk a kapribogyót. Beízesítjük olívaolajjal, balsamecettel, citromlével, sózzuk, borsozzuk, majd jól összedolgozzuk. Hűtőbe tesszük, hogy az íz jobban összeérjenek.

Fordított almatoria, (Tarte Tatin)

Hozzávalók: 6-8 szem közepes méretű, savanykás alma, 180 g kristálycukor, 70 g sütőmargarin

Tésztához: 200 g liszt, 150 g sótlan, hideg sütőmargarin, 1 tojássárgája, 3 ek hideg víz, csipetnyi só

Elkészítés

A lisztet elkeverjük sóval és hozzáadjuk a sütőmargarint, melyet szétmorzsoljuk. Beletesszük a tojás sárgáját és a vizet. Addig gyúrjuk a tésztát, amíg elválnak az edény falától, pihentetjük fél óráig. Az almákat meghámozzuk, kimagozzuk, negyedekre szeljük. Egy 25 cm átmérőjű magasabb falú serpenyőt veszünk elő, beletesszük a cukrot és a sütőmargarint, és a cukor olvadásáig melegítjük. Szorosan egymás mellé rakjuk az almákat a serpenyőben, majd lassú tűzön karamellizálódásig sütjük. A tésztát kicsit nagyobbra nyújtjuk a serpenyőnél. Rátesszük az alma tetejére a tésztát, az egészet a 180 fokra előmelegített sütőbe helyezzük, és 30 percig sütjük. Utána 10 percig pihentetjük, majd egy tárla kifordítjuk.

Jelentős kitüntetést kapott Deutsch Róbert főrabbi

Kiváló a kapcsolat a Bethlen és a Dohány körzet között

fotó: Gáti Péter

Jidu, ahogy a zsidó közösség tagjai, s a legapróbb csemeték is ismerik az ősi hagyományok tiszteletben tartása és ápolása, a közösség összekovácsolása, a vallásos zsidó élet fenntartása, szervezése érdekében végzett tevékenysége elismeréseként kapta e megbecsülést.

– Meglepetésként ért a kitüntetés, nem számítottam rá, csak teljesítettem a feladatom, mint korábban is, s miként a jövőben is így cselekszem majd – szölt kitüntetett főrabbinak, Deutsch Róbert. – Végzem a rabbik munkáját, tanítok, ápolom a kapcsolatot idősekkel és fiatalokkal, olykor betegeket látogatok. Jól esett, hogy gondoltak rám, de ez kötelez is, s folytatam, amit eddig is tettem. – Nem csupán már bő húsz éve a Bethlen utcai zsinagóga főrabija, s évek óta a Rabbistület

vezetője, de a Magyarországi Rabbikus Bíróság, a Bét Din vezetője. Talán kevesen tudják, milyen ügyeket is tárgyal e testület. – A bíróság háromtagú, a válási szertartás, illetve a betérés tartozik hozzánk. Továbbá, ha két válásos zsidónak peres ügye van egymással, s nem akar a polgári bírósághoz fordulni, akkor felkereshet minket.

– Örülök, hogy említette a betérést. E kapcsán ugyanis többen arról beszéltek, hogy ez ügyben Ön rendkívül szigorú, nehéz túljutni a „próbákon” és igen sokáig tart mire sikerül. Miközben mások azt mesélik „a Jidu kedves, segítőkész, akár egy jószágos tanító bácsi”.

– Nincs ebben különös kettősség. A betérés nagy kihívás, nem lehetek lágy szívű, hiszen le kell beszélnem a jelöltet. Méghozzá többször is! Ismertetem a zsidó lét nehézségeit, beszélek a paran-

Kitüntették Deutsch Róbertet, nemzeti ünnepünk, október 23-a alkalmából, a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége vezetőinek javaslatára. A Bethlen utcai zsinagóga főrabiját, legszentebb ünnepünk, a szombat tiszteletben tartása miatt később, a múlt héten vette át a Magyar Köztársaság Erdemrend Középkeresztjét.

csolatokról, az esetleges támadásokról. Figyelek arra, ne csak fel-lángolás, hanem valódi akarat álljon a betérés mögött, ezért az illetőnek mindent el kell követnie. Szerencsére a többség évek múlva is rendszeresen megjelenik a zsinagógában, és valóban közénk tartozik. Eközben, ha valaki mellettem nőtt fel, nyilván más oldaláról ismer. Hiszen akad, akinek ott voltam a brieszén, a bar-micvóján, az esküvőjén, s most már a gyermeke áll a bar-micvó előtt. Az ilyen családokban megmarad a folytonosság. Visszont fontos feladat továbbá fiatalok beszoktatása a zsinagógába. A nagypapa, apa sok esetben példát mutathat, de néha a gyerek is visszahozhatja a szüleit. Helyi szinten, oktatással, nyelvtanulással, zsidó történelem tanításával, különböző programokkal lehet becsábítani, akik közénk tartoznak. Igaz manapság, egyre nehezebb, mert rengeteg hatás éri az embereket.

– Vélhetően a Bethlen és a Dohány zsinagógák közös rendezvényei is segíthetnek ebben. De minek köszönhető a két körzet kiemelkedően jó kapcsolata? – Talán az egyik oka lehet, hogy mindkettő a VII. kerületben van. Nyilván fontosabb, hogy mindkét zsinagóga vallási, illetve világi vezetésének hasonló a gondolkodásmódja. Persze az is számít, hogy Frölich Róbert főrabbival évtizedek óta remek, baráti viszonyt ápolunk. Mindenkit örömmel töltött el, hogy remekül sikerültek ezek a programok. Jó példa, hogy a legutóbbi közös partin 400 ember jelent meg, ráadásul negyede gyerek volt, s valóban sokat számíthat a kicsik jelenléte. Bízom benne, hogy más területen is tudunk majd együttműködni, mint pl. a tanításban. Remélem, nem kell sokat várni az újabb közös eseményre. *A Dohány körzet és a Pesti Sölet olvasói nevében gratulálunk főrabbi úrnak kitüntetéséhez!*

I M A R E N D

Hétköznapi: 7.³⁰-kor kezdünk reggel, az esti ima időpontja 17.⁰⁰ óra, helyszín a Talmud-Tórában (Bp. VII. Wesselényi u. 7).

(a felújítási munkák miatt bejárás a zsinagóga mögötti emlékparkon keresztül)

Az esti ima előtt fél órával sakkal, kártyával, kávéval és teával várjuk híveinket!

Péntek esti ima: 17.⁰⁰-kor a Hősök-templomban.

Szombat reggeli ima a Hősök-templomban: Sachrisz: 9.³⁰

Tóraolvasás: 10.⁰⁰ Muszáf ima: kb. 10.⁴⁵

Szombati Salesüdesz, a szombat kimenetele előtt 1 órával a Talmud-Tórában.

www.dohany-zsinagoga.hu